

موومان‌های برگزیده از

سونات‌های پیانو

ولفگانگ آمادئوس موتسارت

11-08-1608-16:16 P.U

ویرایش

موریس هینسون

ترجمه:

مهرداد آشتیانی

11-08-1608:16:16 P.U

سرشناسه: موتسارت، ولفگانگ آمادئوس، ۱۷۵۶ - ۱۷۹۱ م. Mozart, Wolfgang Amadeus
عنوان و نام پدیدآور: موومان‌های برگزیده از سونات‌های پیانو موتسارت
ولفگانگ آمادئوس موتسارت؛ ویرایش موریس هینسون؛ ترجمه مهرداد آشتیانی.
مشخصات نشر: تهران هنر و فرهنگ ۱۳۹۵.
عنوان اصلی: Mozart : selected intermediate to early advanced piano sonata movements
مشخصات ظاهری: ۹۹ ص: مصور.
فهرست‌نویسی: فیبا.
موضوع: سونات‌ها (پیانو) -- قطعات برگزیده.
شناسه افزوده: هینسون، موریس، ۱۹۳۰ - م.، ویراستار - Hinson, Maurice.
شناسه افزوده: آشتیانی، مهرداد، ۱۳۳۵ -، مترجم
رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ م/م ۸۸/۸۸ MT۳
رده بندی دیویی: ۷۸۶/۲۱۸۳
شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۲۲۴۶۶

نقاشی

The English Tea at the house of prince conti with Mozart
Playing the clavi chord by Michel-Barthelemy ollivier (1712-1784)

برای طرح جلد این مجموعه انتخاب شده، زیرا نه تنها بیان کننده اجراهای جمعی موتسارت می باشد بلکه به کار بردن رنگ های گرم و فیگورهای خوش ترکیب نشان دهنده ی بیانگری سبک شخصی سونات های موتسارت می باشد. فرم سونات پیانو با آثار موتسارت نفس تازه کشید.

11-08-1608:16:16 P.U

نشر هنر و فرهنگ

مؤومان های برگزیده از سونات های پیانو موتسارت

ولفگانگ آمادئوس موتسارت

ویرایش: موریس هینسون

ترجمه: مهرداد آشتیانی

چاپ اول بهار ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: پژمان

لیتوگرافی: باران

انتشارات هنر و فرهنگ تلفن: ۶۶۹۲۹۹۱۰ ۶۶۵۹۵۵۴۲

شابم ۳-۴۹-۸۰۲۶۱۶-۰۰-۹۷۹ ISMN 979-0-802616-49-3

فهرست

۶	مقدمه
۲۰	سونات در می بمل ماژور
۲۹	سونات در سل ماژور
۴۶	سونات در دو ماژور
۵۰	سونات در لا ماژور
۵۸	سونات در دو ماژور
۶۹	سونات در فا ماژور
۸۰	سونات در سی بمل ماژور

11-08-1608:16:16 P.U

ولفگانگ آمادئوس موتسارت^۱ (۱۷۵۹-۱۷۹۱) نوزده سونات برای تکنوازی پیانو آهنگ سازی کرد که بیشتر آنها بین سنین ۱۲ تا ۱۸ سالگی نوشته شده‌اند.

سونات‌های موتسارت از تاثیر گذارترین آثار موسیقایی غرب هستند که بارها مورد توجه قرار گرفته‌اند.

این مجموعه در بردارنده بعضی از سونات‌هایی می‌باشد که بیشتر بر برخی از تکنیک‌های موتسارت تمرکز دارند و نیز ویرایش و بازنگری این مجموعه توسط موريس هينسون بر اساس اولين ویرایش کامل سونات‌های موتسارت که در سال‌های (۱۸۸۳-۱۸۷۷) انتشار یافت، صورت گرفته است.

باز چاپ آن با پیشنهادهایی برای انگشت گذاری، روش‌هایی برای تدریس و اجرا و مخصوصاً یادداشت‌هایی برای نت‌خوانی

قطعات را شامل می‌شود.

موتسارت بعضی از سونات‌های پیانو را در تالارهای موسیقی و نیز در مهمانی‌ها برای سرگرمی خانواده و مهمان‌هایش اجرا می‌کرد.

این مجموعه شامل موومان‌هایی می‌گردد که موتسارت برای پیانیست‌های حرفه‌ای می‌نویسید.

موتسارت به نسبت هایدن و بتهوون کمتر سونات برای پیانو نوشته است.

هر سونات با فرمی یکپارچه از ژرفای احساس و درد رزق خالت آنها برآمده است و نیز سبک‌واره‌ی تاریخی آنها در آثار: دومینیکو اسکارلاتی^۲، یوهان کریستین باخ^۳، برف هایدن^۴ و کارل فیلیپ امانوئل باخ^۵ ریشه دارد.

در دوره‌ی اولیه، موتسارت تورهایی به صورت اجرای بداهه نوازی پیانو گذاشت، ولی نت‌نوشت سونات‌ها را ثبت نمی‌کرد، به همین دلیل سونات‌ها در فضایی مبهم و نامشخص آهنگسازی شده‌اند و احتمالاً موتسارت موومان‌ها یا سونات‌های دیگری داشته که هرگز آنها را نت نویسی نکرده و ثبت نشده‌اند.

درک فرم هر موومان برای به دست آوردن اجرای سبک و ارانه‌ی موتسارت حیاتی است. بنابراین هر موومان را حتی المقدور تحلیل و بررسی کرده‌ایم. این موومان‌ها برای توالی یادگیری یکی پس از دیگری آورده نشده‌اند، نوازندگان باید براساس سن و توانایی نوازندگی بر دیگر سونات‌های کلاسیک با واریاسیون‌هایی کوتاه از دوره باروک و دوره‌ی رمانتیک تأمل کنند.

- 1 Wolfgang Amadeus Mozart
- 2 Domenico scarlatti
- 3 Johann C. Bach
- 4 J. Hayden
- 5 Carl P. E. Bach

قطعات به صورت گاه شناختی و براساس شماره‌هایی بعد از کوتاه نوشت (k.) مرتب شده‌اند. شماره‌های بعد از کوتاه نوشت (k.) اشاره به لودینگ فان کوشل آلمانی دارد که بر اساس سال ساخت آثار موتسارت آن‌ها را شماره گذاری کرد و نخستین بار در سال ۱۸۹۲ توسط کوشل انتشار یافت.

موتسارت بر ذوق و احساسی گویا که در آثارش دیده می‌شود تاکید می‌کرد، به ویژه استاکاتوهایی که هر کس را به وسیله‌ی حسی باوقار و ترحمی درخشان تحت تاثیر قرار می‌دهد. تمام دلایلی که موسیقی موتسارت را حمایت می‌کند، این عقیده است که موسیقی او از شیوه‌های مختلفی از وجودش بر آمده است. بنا به گفته هایدن: «هرگز نوازندگی موتسارت را فراموش نمی‌کنم، چون آن موسیقی مستقیماً در قلبم جای گرفته است»

موتسارت با احساس و ذوق کاملاً موزون در متحیر کردن مخاطبانش بسیار چیره دست بود و نیز دست نوشته‌هایی دارد که اطلاعات ارزشمندی درباره دیگر آثارش و به دیگر سخن در مورد سبک نواختنش به دست می‌دهد. دست و انگشتان را به چابکی و حالتی پیوستار در تماس با شستی‌های پیانو نگه می‌داشت آرام پشت پیانو می‌نشست بدون این که اصلاً قطعه را تغییر دهد، تزئینات و تغییرات دینامیکی متنوعی را به قطعه اضافه می‌کرد.

یک تفسیر در باب حالت ریتمی دست چپ که همزمان خط ملودیک مستقل دست راست را با حالتی شیوا (همانند خط ملودی آواز خوان) همراهی می‌کند، اجرا را سهل تر می‌نماید. از برداشتن صداهای آوازگونه بویایی بستیک، املا برداری خوش ذوق، صوت از سرچشمه‌های پیوسته و صدای مفصل، نوازش‌های دینامیکی و تمپوی پرشور و ربانو در وزن آرام و آهسته، این ملاحظات برای پیانیست‌هایی که امروز این آثار را بررسی می‌کنند با ارزش می‌باشند. و نیز موتسارت اصول نواختن شیوه ناپیوسته و مقطع را از عصر هارپسیکورد گرفته است.

موتسارت تکنیک‌های چشمگیر و درخشان موسیقی کلمنتی^۱ را دیده می‌گردد، دربارهی او در ۱۲ ژانویه ۱۹۸۲ نوشت: «کلمنتی نوازنده خوبی است و پیانو خوب می‌نوازد ولی ضعف‌های دست راستش او را به نابودی می‌کشاند و قدرت خیلی زیادی در پاساژهای طولانی از دست می‌رود و بخشی از آثار او حسی خشمگین دارند»

از تحلیل دست نوشته‌های او ما می‌توانیم بسیار چیزها بیاموزیم، همچنین آن‌ها نشان دهنده نوعی تنگ نظری‌های او هستند، مخصوصاً در باب تکنیک‌های پیشرفته کلمنتی:

دلایلی که در مورد معاصرانش بیان کرده، مبهم هستند و شاید خطبی در کنار ستایش‌هایش باشد. با تمام این‌ها هنوز شناخت ما از نوازندگی موتسارت اندک می‌باشد.

او تنها در ژرفای احساس و قدرت تخیل ایستاده بود علاوه بر این قسمتی از آوازه‌ی موتسارت به بداهه نوازی‌هایش بر می‌گشت.

در موقع نواختن از طریق نوعی همدلی شهودی با مخاطبانش در ارتباط بود و نوازندگی در محافل غیر رسمی و نیمه خصوصی از آداب معاشرت او بود.

مایکل کلی، کسی که در اولین اجرای عروسی فیگارو آواز می‌خواند، می‌گوید:
 «حساس او برخاسته از سرعت انگشتانش خاصه اجرای عالی و قوی دست چپ و الهام گرفتن از
 مودولاسیون‌های مبرهن مرا حیرت زده می‌کند»

معمولاً موتسارت دوئت‌های پیانو با خواهرش ماریا آنا اجرا می‌کرد که توسط خانواده‌اش Nannerl نامیده
 می‌شدند.

پایانست برای اجرای سونات‌های پیانو موتسارت در اسلوب آگاهانه تاریخی سبکش، نیازمند:

۱. آرام نواختن (آهسته ضربه زدن) در پیانوهای جدید. (چون دارای صدایی بلند هستند که برای موسیقی
 موتسارت نامناسب می‌باشد).

۲. کیفیت صدا دهی در پاساژها، تاب و آواز گونه باشد (صدایی روان و لطیف)

۳. بیشتر به تکنیک‌های انگشتان پردازد و از حرکات و احساسات غیر ضروری اجتناب کند.

۴. او اغلب به استار یک پیوستگی (با لحنی آرپژ گونه) برای پاساژهای ملودیک می‌باشد ولی در مقابل
 ترکیبات همراهی که ده، اغلب باید ناپیوسته نواخته شوند.

شیوه نوشتن:

شیوه خواندن:

11-08-1608:16:16 P.U

تکنیک‌های لازم برای نواختن آثار موتسارت:

۱. عملکرد انگشتان:

۱-۱. اشاره‌ی ناپیوسته. (در اشاره‌ی ناپیوسته انگشتان را به صورت حمله نگه دارید).

۲-۱. اشاره پیوسته. (انگشتان را به صورت کشیده و صاف نگه دارید، فشار انگشتان لازم است).

شیوه نوشتن:

شیوه خواندن:

۲. گام‌ها و آرپژها: باید درست و بدون خطا نواخته شوند، بنابراین حالت الاستیک و واکنش سریع مچ
 دست برای حرکت انگشتان ضروری می‌باشد.

۳. تریل (Trill): اجرای تریل ها باید همواره و پیوسته باشد. به علاوه نیازمند حرکات انگشتان و به کار بردن چرخش کامل دست‌ها برای اجرای تریل می‌باشد. اجرای همه‌ی تریل‌های موتسارت حتی روی پیانوهای قدیم مشکل است. و نیز می‌توان دیگر ملاحظات موسیقایی و تکنیکال برای اجرای سبک و ارائه‌ی آثار موتسارت را به صورت خلاصه زیر آورد:

خط اتصال:

در بعضی از دست نوشته‌های موتسارت یادداشت‌هایی در باب خط اتصال دیده می‌شود و معمولاً علائم آنها در نت نوشت آهنگ‌ها دقیق ثبت شده‌اند، البته برخی از موومان‌ها دارای علائم مختصری هستند. می‌توان گفت که در یک پاساژ برای چندین میزان و نیز به عنوان مفصل بندی بین ۲ و ۳ و یا ۴ نت نیز استفاده می‌شود.

استاکاتو:

موتسارت از علامت (st) برای تکنیک استاکاتو استفاده می‌کرد، در این ویرایش نیز از همان علامت نقطه برای استاکا به گرفته‌ایم. در هنگام اجرای تکنیک استاکاتو، پازنت باید مشخصه‌های قطعه مانند تمپو و حالت‌های دینامیکی را حفظ کند، همچنین اگر موسیقی لحظه‌ای شکسته محزون دارد، نباید نواختن استاکاتو حالتی شاد یا طرب انگیز به قطعه ببندد و نوع نواختن استاکاتو در موومان‌های آداجیو یا موومان‌های آلبرو و تفاوت می‌باشد. به همین طریقی در پاساژهای سریع، صداهای استاکاتو معمولاً کوتاه‌تر از پاساژهای آرام‌تر خواهند بود.

دینامیک‌ها:

موتسارت از هر سطوح دینامیکی از گستره‌ی pp تا f استفاده می‌کند. (pp , p , mp , mf و f و ff) کرشندو و دینیتو. البته ناگفته نماند علامت p ممکن است مفهوم mp یا pp را برساند و همچنین علامت f مفهوم mf یا ff به هر روی پیانیست باید تصمیم بگیرد که هر مورد را در چه سطحی به کار ببرد.

پدال:

تکنیک پدال کاستگر (خفه کن) باید خیلی نامحسوس در موومان‌های این مجموعه به کار برده شود. در اجرای آثار موتسارت با پیانوهای جدید، در به کار بردن پدال باید حداکثر دقت لازم را به کار برد و به صورت جزئی از آن استفاده کرد. موتسارت از علائم خاصی برای تکنیک پدال استفاده نمی‌کرد و احتمالاً در روزگار موتسارت از پدال استفاده محدودی می‌شده است. بعضی آریژها یا آکوردهایی که صدایی پر کننده دارند تا زمانی که هارمونی عوض نشود باید با انگشتان حفظ شوند این عمل یکی از مفاهیم اصلی لگاتیسمو^۱ (پیوسته) نواختن می‌باشد.

و نیز آرتیکولاسیون (پیکر بندی) شفاف و جمله پردازی‌ها نباید به وسیله‌ی به کار گیری پدال مبهم و نامفهوم شوند.